

Observatoriul este de done ori in septemana, mercuria si sambata.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisii cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri siguratice se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin asseunatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 30.

Sibiu, 14/26 Aprile 1879.

Anulu II.

Cuventulu

Escelentiei Sale Inaltu Preasantitulu Domnu Archiepiscopu Mironu Romanulu la deschiderea sesiunei sinodale 1879.

Prea stimatiloru Domni, Iubitiloru frati, Iubitiloru fii suftetesci!

Sinodulu, in care ne intr'unimu astadi, este alu diecelea in era noua, inaugurata in viatia noastra bisericesca prin crearea si introducerea Statutulu organicu. Sunt aproape diece ani, de candu clerulu si poporulu din intr'ega metropolia noastra eserciteadia incurgere decisiva in conducerea si administrarea trebitiloru bisericesci, cari mai inainte erau depuse cu totulu in man'a arhieriloru eparchiali.

Acesti diece ani ocupati de o activitate in cordata a clerulu si poporulu pe terenulu bisericescu, sunt chiaru apti de a fi coprinsi intr'unu periodu, pentru a se esamina si constata rezultatele vietii constitutionale bisericesci dintrensulu, puse in comparare, nu numai cu rezultatele altoru asemene periode de mai inainte, ci si cu trudele si sacrificiile comune, ce s'au recerutu la aceleasi rezultate.

Candu amintescu aceste, de felu nu am intentiunea de a intr'a de astadata si la acestu locu cu deamenuntulu in cercetarea comparativa a tuturor foloseloru, ce le avemu din nou'a regulare a trebitiloru noastre bisericesci dupa principiile constitutionalismulu. Domniile Vostre, cari in partea cea mai mare a'ti participatu si la sinodele din trecutu si ati primitu mandate si pentru noulu periodu sinodalu, de buna s'ema veti fi studiatu intrebarea atinsa de mine si veti fi avendu convingere firma despre vitalitatea noveloru institutiuni bisericesci depuse in Statutulu nostru organicu.

Nu potu inse, ca la implinirea primulu periodu de 10 ani din viatia noastra constitutionala bisericesca se nu constatediu si eu celu pucinu in generalu rezultatulu esperientieloru mele de pe acestu timp, si chiaru pentru ca se fiu bine priceputu, ilu spunu in pucine cuvante: ca adeca eu felicitiediu biserica noastra nationala, pentru ca i-a succesu a'si crea, a'si asigura si din ce in ce a'si desvoluta institutiunile liberale, ce ni le da statutulu organicu; pentru ca acestu aducu mai aproape, potu dice lega inpreuna pre cleru si pre poporu, escita in tote clasele credinciosiloru interesarea viua pentru binele

comunu in viatia bisericesca, dau indemnulu la cooperare din tote partile spre scopurile comune, asigura moralulu, dreptatea si ecuitatea, si sunt menite principalminte a sterpi tote abuserile de pe terenulu bisericescu.

De alta parte inse nu potu retacea nici acea esperientia a mea: ca uneori poporulu nostru, tieranulu mai alesu, dar' ici-colea chiaru si unii din clasele mai inteligente inca nu se sciut folosi bine si corectu de drepturile, ce i le dau nouele institutiuni organice in viatia bisericesca; altii erasi sunt reci, se nu dicu straini fatia de obligamintele loru catra biserica; altii in fine nu sciut sau dora nu voiescu a sci legatur'a, in care stau institutiunile mai noue ale bisericei noastre particulare cu cele vechi ale bisericei universale, intre cari ambele trebuie se existe cea mai perfecta armonie.

Inse tote aceste scaderi si dora si altele ce pote ca se voru mai esperimenta in viatia practica, nimicu nu detragu din valoarea interna a institutiuniloru noastre bisericesci, a carora basa este statutulu organicu; pentru ca tote astfelu de scaderi sau fia si rataciri din partea singuraticiloru nu sunt productulu noveloru institutiuni, ci alu nepriceperei individuale, carea prin invetiaturi, svaturi si indrumari corespunditoare se pote lesne indrepta.

Ce mi face mie unica ingrigire serioasa este, ca sinodalitatea si preste totu noulu organismu alu nostru bisericescu recere dela publiculu nostru mi-diuloce si sacrificii materiale, despre cari fara esagerare potu dice, mai alesu acum la inceputu: ca ele trecu preste tota proportiunea in care ar trebui se stea catra rezultatele faptice ale sinodalitatiei, si adaugenduse din anu in anu voru deveni, daca inca n'au devenitu, o sarcina nesupportabila pentru credinciosii bisericei noastre.

Dara si in acesta privintia ne potemu ajutor'a, daca de o parte in adunarile noastre bisericesci vomu tine contu la timpulu pretiosu, si nu vomu intinde discussiuni lungi rapitoare de timpu chiaru si asupra obiecteloru de mai pucina insemnate; ear' de alta parte daca facendu possibilu reduciune in spelele adunariloru noastre, ne vomu pune toti cu totii, a ne folosi de tote ocaziunile binevenite, spre a castiga animile credinciosiloru nostri preste totu, dar' mai alesu ale celoru cu stari mai bune, pentru ide'a de unu fondu centralu, din care se se acopere tote erogatele ce le cere sinodalitatea.

Daca ne va succede a ne regula in punctulu acesta si a delatura scaderile atinse mai susu: atunci cu totu dreptulu vomu pote fi mandri de constitutiunea bisericei noastre, carea ne garantedia progressele cele mai multiamitoare in toti ramii vietii noastre bisericesci; atunci vomu vede realitate pe deplinu dorintiele noastre cari ne-au intr'unitu intr'o biserica nationala si au produsu frumosele institutiuni liberale ce le avemu ca nicairi in alta biserica.

Dupa aceste contandu la tactulu intieptu si conclucrarea zelosa a D-Vostre a toturora, sesiunea sinodulu ordinariu alu archidiecesei noastre transilvane pentru anulu curentu 1879 o declaru de deschisa.

Mironu Romanulu m. p.,
(„Teleg. rom.“) archiepiscopu.

Adress'a sinodulu bisericei gr.-or. romane din Transilvani'a catra Maiestatea Sa Imperatulu.

Maiestatea Vostre, cesara si apostolico-regesca! Preagratiöse Dömne!

Biserica greco-orientala romana din Transilvani'a fiindu coadunata prin reprezentantii sei in sinodu ordinariu chiar' acuma, candu tote poporale din monarchie emuleadia intru a'si manifest'a nemarginit'a bucurie pentru ca au rara norocire de a celebra jubileulu de 25 de ani alu fericitei casatorii a preagratiösulu loru Domnitoriu, vine cu cea mai adenca supunere a'si substerne din acestu placutu incidentu omagiale si sincerele sale felicitari la preainaltulu Tronu alu Majestatiei Vostre.

Daca este in monarchi'a noastra poporu, care datoresce gratitudine bunulu seu Domnitoriu, acela in prim'a linie este poporulu romanu greco-orientalu si cu deosebire credinciosii archidiecesei noastre; pentru ca tote binefacerile si libertatile, de cari se bucura acesta biserica, isi au originea si desvolutarea loru in domnirea Majestatiei Vostre.

Candu dara ne grabimu si noi a Ve aduce tributulu celu mai placutu si celu mai sinceru alu lealitatiei noastre la acesta ocaziune plina de bucurie Ve incredintiamu despre neclatit'a fidelitate eredita dela stramosii nostri catra Tronulu si Dinasthia Maiestatiei Vostre, si totodata imploramu dela Atotopotintiele Dumnedieu daru abundantu si tota

Foisiór'a „Observatoriului“.

Domnisiór'a Esopu.

Novela de: Charles Deslys.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

IV.

V'aduceti a minte de garda mobila?

Erá o neadormita si valorosa phalanga in care cei mai betrani aveau doue-dieci de ani. Totu ceea ce era mai infocatu, mai teneru, mai aventuros, toti cavalerii d'Assas dupa poduri, toti Latour-d'Auvergne din ateliere acei din generatiunea ce 'si simtia unu bastonu de marzialu in gibern'a (vitelulu) loru, se aruncasera cu ochii inchisi in acestu corpu francu, in acesta avant-garda, careia pentru a cuceri lumea nu i-a lipsitu de catu unu Bonaparte esutu din scola de la Brienne.

La 24 Februarie erau nisce recruti, la 24 Martie erau soldati vechi, betrani din vremea vechia. Cateva septemani inca, aveau se devina eroi.

Art'a, sciintia, bogati'a, nobleti'a chiar' se gaseau reprezentate aci intr'unu modu demnu. N'am vedutu eu intre densii pe bravulu meu camaradu Gaschon de Molines, gentilomu si poetu totu deodata? Nu se numer'a asemenea intre ei si eroulu acestei povestiri, Bernardin de Vallombreuse?

Acolo, ca in tote partile, si chiar' din prim'a di, se facuse iubitu. In neazulu aristocratice sale infatisiari, in neazulu unoru glume anti-republicane, devenise repede, copilulu resfatiatu, papusic'a batalionulu. Trebuie se spunemu insa, ca acesta nu se facuse fara ore care greutate. Puritanii, batausii, cei venosi voiseru a lupta contra acelei aplecari. Dar' marquisulu nostru era totu

asia de bunu soldatu ca si gentilomu. Ghiontii sei valorau catu si loviturile sale de spada. Fusesse darnicu si in unii si in altele. Adaogati pe langa acesta ultimii sei ludovici aruncati pe ferestrele casarmei cu acea gratie atragatoare alu carei secretu ilu ave si veti intielege fara ostentela ca, la alegerea oficiariloru, Bernard de Vallombreuse fu numitu capitanu aproape cu unanimitate.

O luna in urma, compani'a sa se distingea intre tote prin disciplin'a ei si prin infatisiarea ei martiala. Grenadirii insusi ai marelui Fredericu n'ar fi parutu de catu nisce simpli recruti.

Dilele lui luniu sossir'a. Capitanulu Vallombreuse, seu mai bine dupa cum ilu numeau de ordinariu, capitanulu Bernard luá cu asaltu nu mai sciut cate baricade, si pe cea din urma, cadiu lovit de nu mai sciut cate glontie.

Ilu crediura mortu. Adeverulu e ca nici nu i lipsea multu. Dara o vechia dicetore a familiei asigura, ca Vallombreusii n'au numai unu suftetu. Dumnedieu i permise de a dá o ultima proba despre acesta. In dio'a chiar' candu generalulu seu i aducea crucea de onore, potu se se ridice pe cote si se murmure: Multumimu! Apoi recadiu intr'unu felu de nesimtire in care esistenti'a sa, aternata ca de unu firu, nu i se mai parea de catu unu vis.

In aiurarile sale vis'a si vedea neincetatu planandu in giurulu seu, de asupra sa, duoi mari ochi negri plini de devotamentu si ingrijire.

La ori ce ora se destepta ranitulu. acei duoi mari ochi negri erau totdeauna acolo. Veghiau in intunereculu noptiei ca unu indouitu pharu, ce luminedia marinariulu raticu intr'o nopte furtunosu.

Intr'un'a din dile in fine, noptea fu brasdata de unu fulgeru. Pentru unu momentu Vallombreuse isi recapeta cunoscint'a, amintirea, si indata murmurá:

— Hei!! tu esti Bernardino!

— Negresitu, respunse ea; nu e ore aci loculu meu, si alu tatalu meu?

Bernard urmandu directiunea gestulu fetei, zari

pe betranulu Esopu care, nu departe de acolo, cu ochii plini de lacrimi, zimbea vedendu'lu reintorsu la viatia.

Ca si cum acesta priveliste l'ar fi galvanisatu, Vallombreuse se ridicá si cu o voce tremuranda de emotiune, striga:

— Oh! amicii mei, singurii si adeveratii mei amici! . . .

Urma dupa aceea unu lesinu profundu. Si multe dile trecura inca pana ce mediculu se pota raspunde de viatia lui.

Sossi in fine si convalescenti'a.

Rediematu pe braciulu finei sale, Vallombreuse factu primii pasi prin camera, ceva mai tardiu prin gradina. Erau in midiolocu verei. Sorele trimitea in abundantia caldele sale radie naturei ce se afla in toiulu in florirei. Pretutindeni flori si cantece de paseri. Vallombreuse era veselu, vorbitoru ca si densele. Si se simtia inviandu in midiolocu aceste calde atmosfere parfumate. Nimicu nu e dulce, nimicu nu e rapitoru ca aceste convalescentie din tineretie. Ea sorbe dintr'ens'a o noua viatia, noue ilusiuni, o noua virginitate de sentimente, o a dou'a copilarie. Bernard era incantatu de ran'a sa. Nici odata nu se simtise mai invioratu, mai veselu si mai fericitu.

I placea mai cu s'ema se stea de vorba cu fin'a sa. Adeverulu e ca Bernardin'a nu mai era selbatic'a copila din parculu de la Vallombreuse. Acesti trei ani petrecuti la Sacre-Coeur i mai inblandisera firea, si i mai deschisesera mintea. Ce e dreptu, nu era frumosu. Lung'a ei talia lipsita de ori ce gratie, lungile ei bratie slabe si manile ei rosii stabileau inca unu hotaru, destulu de marcatu, intre scoaritia si tener'a feta, intre adolescenta si femeia. Nici unu cugetu de amoru nu se potea destepta la vederea ei. Dar era destepta si instruata. Ea placea prin vioiciunea, prin originalitatea sa, printr'unu felu de atractiune stranie ce emaná din tota persoana ei ca si parfumulu unei plante de Alpi. Densa fusesse pentru ranitu ca unulu din acei buni angeri, ce reunescu la o lalta si unu devotamentu de sora si o amicitie de frate.

binecuvântarea asupra Maiestății Vostre, asupra Maiestății Sale preagratiósei noastre Dómnice, asupra Altetiei Sale cesare si regesci a clironomului si preste totu asupra întregii auguste case domnitóre. Sibiu, la 9/21 Aprile 1879.

Ai Maiestății Vostre

cei mai credincioși supuși:

Sinodulu bisericeii greco-orientale romane din Transilvania.

Mironu Romanulu m. p.,
archieppu si metropolitu.

Eugenu Brote m. p.,
notariu generalu.

Atitudinea noastră față cu magiarizarea școlilor poporali-elementare!

(Urmare si fine.)

În întregă provincia metropolitană a noastră ortodoxă avem trei institute teologice-pedagogice paralele, impartite în câte 4—6 clase, cu numărul recerutu de profesori, cari propun astăzi studiile prescise de autoritatea confesională în atâtea ore de prelegeri pe săptămână. Se afirmă din cutare parte, că în aceste institute deja și până acum, ba dăra cu mult mai înainte se propune și limbă magiara în cetire și scriere. Ei, dăra legea nu se îndestulește acum numai cu atâtea, ea pretinde absolutu imposibilulu, că elevii-pedagogicii se înveție limbă magiara în celu mai strictu și perfectu modu intuitivu, gramaticalu, întocmai paralelu cu celelalte studii și cu asia efect, că ei în calitate de învețatori se o pōta propune și bațiilor în școlile elementare nemagiare.

Cualificatiunea acēsta are a se constatā prin unu esamenu specialu prescisu de ministrulu cultelor și alu instructiunii publice; (§. 3) în presentia și cu participarea inspectorulu reg. de școle; ăra cei ce după absolvarea cursurilor preparandiali până la anul 1882 nu voru putea aretā desteritate în limbă magiara de ajunsu, (§. 6 alinea 1), nu voru putea obtinē decretulu (diplom'a) de învețatori. Dintre miile de învețatori actuali dela sutele de școle confesionale de ale noastre pedagogice, „câți știu vorbi, ceti și scrie ungurește?” câți voru fi în stare se pōta înveția în decursu de patru ani? Grea și gingasia este acēsta întrebare. Pre câtu se știe, cei din archidieceș'a transilvană și cei din eparchia Caransebesulu, precum și cei din partile banatienne încorporate eparchiei Aradulu, mai de locu nu o știu și nici că o voru putea înveția acēsta limba înpusă și conditionatōria de esistentia lor. Pōte că o voru ști și înveția cei din partile ungurene, crisenii și bihoreni amestecați cu magiarii(?)

Va casionā multe fatalitati acēsta lege și teo-

Adesea, cu tōte acestea, răspundea într'unu modu atatu de minunatu, avea niste pareri asia de delicate, o sensibilitate atatu de poetica, în catu Vallombreuse se minunā.

— Bernardino, strigā elu atunci, cum dracu ai învețiatu, ai ghicitu tōte acestea? ... Cine te a facutu asia de destēpta și incantatōre?

— Dar', dta însuti, nasiule, răspundea ea; nu esti dta care ai hotaritu, ba ai staruitu, se într' într' una din cele mai bune monastiri din Parisu?

— Adeveratu, murmura Bernard. Numai, mi se pare că am uitatu se platescu pensiunea ta.

Esopu midiului:

— 'Mi amu permis se platescu eu. Dar' ce face cu asta? ăra o dorintia, unu ordinu alu domnulu marquisu. Totu meritulu cade asupra d-lui marquisu.

Dreptu orice respunsu, Vallombreuse i întinse man'a. Apoi, de odata, far' de veste:

— Ean' spunē-mi, cum stau cu avereă mea?

— Ah! domnule marquisu, nu me mai întrebā.

— Fia! consimți tenerulu seu domnu, și acesta cu atatu mai multu, că cu catu 'mi-ai dā mai multe explicatiuni, cu atatu le asi întielege mai pucinu. Mai bine, se lasamu a fi dusi de curentulu viației. Viatia e atatu de dulce!

Cinci-spre-diece dile mai trecura asia, după cari, într'o buna diminetia, Bernardin'a veni se-si ia diua buna dela nasiulu seu.

— Dā unde te duci? o întreba elu.

— Me întorc la monastire, respunde densa. Aceste doue luni pe cari le am petrecutu lenga dta erau vacanti'a mea.

— Biata copila!

— Nu me plange, nici odata nu o am petrecutu mai bine.

— Dieu! Atunci me voiu sili se fi ranitu la anul totu pe timpulu acesta . . . se ne vedemu sanetosi, fina.

În dilele urmatōre, marquisulu ăra tristu. I lipsia ceva.

Dar' unu decretu aparū, acordandu oficiariloru din gard'a mobilă recompens'a de a putea trece în armat'a regulată cu gradulu lor seu ceva asemenea.

Vallombreuse nu astepta se i se strige la urechie. La finea săptămânei, elu debarcā în Afric'a, în calitate de locotenentu la alu 2-lea regimentu de zăuvi.

(Va urmā.)

logiloru absoluti, candidati de preotie, cari, conformu unoru dispositiuni ale regulamentelor sinodeloru eparchiali — sunt quasi obligati mai anteu a se aplicā și a servi cā învețatori, ba cum se știe, multime din ei servescu cā atari și astadi; prin urmare mesurile legeri de siguru nu se voru aplicā numai cu privire la elevii instituteloru pedagogice, adeca studiulu limbei magiare nu se va propune numai acelora, ci și celor din cursurile teologice, dēca sustatōriile dispositiuni se voru ținea și mai departe în vigōre, cā teologulu absolutu se servēsca cātiva ani cā învețatoriu înainte de a se preoti. Altcum ar fi într'adeveru fōrte curiosu, cā dascalulu se știe, ăra pop'a se nu știe limb'a pe care bațiilor poporulu nostru dela sate sunt siliti se-o înveție, cā se pōta fi patrioti adeverati.

Autoritatile noastre confesionale voru fi puse la cea mai grea proba de atitudine, față cu executarea acestei legi ingeratōria și lovitōria în dreptulu autonomiei noastre bisericesci. Legea odata votată de parlamentu și sanctionată, fara tōta indoial'a o vomu respectā și ne vomu supune ei. Dar autoritatile și organele noastre confesionale, ținendu contu de argumentele problemei espuse în reprezentatiunea capiloru nostri bisericesci, se priveghiedie și se ia o „atitudine solidară“, consciētōsă și circumspecta față de aplicarea și mai vertosu de executarea mesuriloru acestei legi, cā organele regimulu — prin interpretari esagerate, îndatinatē — se nu trēca marginile sferei de activitate, și la efectuarea visitatiunei, inspectiunei și controlului se procedā mai drasticu și vecsatoriu față de bietii elevi, resp. candidati învețatoresci, apoi față de învețatorii școliloru noastre confesionale și de fragedi, pruncuti ai poporulu nostru dela sate, siliti se înveție limb'a compatriotiloru magiari, — domni ai nostri politici.

Dēca autoritatile noastre eclesiastice voru grigi cā și organele noastre de supraveghiere și inspectiune a școliloru noastre confesionale și preste totu asupra învețamentulu intuitivu se fia capabili spre a corespunde grelei, și cā nici candu importantei chiamari a lor, — atunci lasu cā lumea cea civilisată și nepreocupată se va convinge despre adeverulu necontestabilu alu argumentelor protestatōre din reprezentatiunile prelatiloru nostri bisericesci; se voru convinge și bunii compatrioti ai nostri magiari: cā cu forti'a și suprimerea simțiminteloru instinctive nu'si potu ajunge scopulu neumanu față cu unu poporu otelitu în suferintie secularie.

La din contra inse, se bagamu bine de sēma, cā condusi de interese și respecte personali, — lasandu-ne pe dōra și pōte, cum suntemu camu ddati, preferindu individualitatea personală causei vitali, neingrindu-ne a avea organe apte, active și zelōse, care se pōta stā față-fățisulu cu ale regimulu, a-nume cu inspectorii et consiliarii regesci de școle, dēca prin urmare nu ne vomu socoti la de acestea, atunci închipuēsca 'si ori-cine consecintiele compromitetōrie pentru prelatii nostri, închipuēsca 'si sententiele opiniunei publice, inganarile, persiharile contrariloru nostri și satisfactiunea celoru ambigui, — fatiarnici ai nostri! perfidi, tradatori, pre cari mai curendu sau mai tardiu, dar de siguru îi va ajunge Nemes'a! Am disu.

Ortodoxulu.

În locu de revista.

Sibiu, 25 Aprile st. n. 1879.

Scirile, precum și telegramele diarielor atatu indigene precum și streine descriu în terminii cei mai alesi splendōrea și solemnitatea cu care au decursu în capital'a monarchiei serbareă iubilară a fericitei casatorii a Maiestatiloru Lor. Ne-amu simți prea fericiti, dēca cu acēsta ocaziune amu putea constatā, cā acea serbatōre familiară a dinastiei domnitōre a fostu totuodată și o serbatōre de împacare și înfratire între diferitele popōra ale acestei monarchii poliglote. Ori-ce alta amu putea dice, dar' a afirmā cā reprezentantii nationalitatiloru negermane și nemagiare s'au apropiatu de treptele tronulu cu anim'a împacată și cu ochii scaldati în lacrimi de bucuria și multumire, pentru cā se își esprime omagie și felicitari loru cātra prea bunulu lor parinte, ar fi nu numai neesactu, dar' chiaru neadeveratu.

Niciodată în decursulu celoru 30 de ani, cari au trecutu dela suirea pe tronul a imperatulu Franciscu Iosifu I și în decursulu celoru 25 ani ai casoriei Sale, popōrale monarchiei n'au fostu mai nemulțumite și mai pucinu dispuse de a fi vesele. Ar fi o mare amăgire, dēca amu crede cā cele ce se petrecu în Vien'a sunt fidel'a espressionu a sentimentelor pe care le încērcā în dilele acestea

diferitele nationalitati. De si lealitatea și patriotismulu lor este mai pre susu de ori ce indoială, totusi modulu lor de a se bucurā este diferitu.

Se ne închipuimu o numărōsă familie de frati și sorori, care certati între ei, se adună pentru cātēva momente se felicitē pe parintii lor și apoi ărași se despartu, ducēndu fiesce-care cu sine resentimentulu, anthipathi'a și în casulu celu mai favorabilu o absoluta indiferentia față cu toti ceilalti. Asia ni se presentēdia noue serbatōreă iubilară din Vien'a.

În câtu privesce în specialu Marele principatu alu Transilvaniei și natiunile conlocuitōre, apoi nici chiaru optimistulu celu mai mare nu ar putea se afirmē, cā cu ocaziunea acēsta ar fi potutu observā unu deosebitu entusiasmu.

Acēsta aparitiune este pōte surprindietōre și instreinatōre totuodată, dar' nici-decum neexplicabilă. Se nu uitamu, cā din tōte provinciile monarchiei austro-ungare nici un'a nu este mai nefericită și într'o situatiune mai esceptională decātu Marele principatu alu Transilvaniei, despre care mai deunădi delegatulu austriacu Ignatiu Kuranda a disu, cā elu a ajunsu a fi unu mitu. Natiunea română, care este sacrificată, desmostenită și desprețuită, au ajunsu a fi cenusiotc'a imperiului, despre a carei esistentia d'abea se mai vorbesce, a carei voce este înabusită și desconsiderată chiaru atuncea, candu ea implōra gratia și apelēdia la autoritatea parintelui ei, cā se o apere în contra nedreptatiloru ce i se facu. Într'o situatiune nici decum mai trandafiriă și mai favorabilă decātu aceea a romanilor se afla și confratii lor sasi, cari și ei jelesc drepturile perdute și sunt amenintati de aceleasi pericole. Se nu se mire dar' ninenea, dēca nationalitatiloru din Marele principatu alu Transilvaniei le lipsesce entusiasmul și li se înnēca vocea tocmai și în astfelu de ocaziuni, candu ar trebui se se bucure și se se veselēsca. Pentru celu împilatu și nedreptatitu, cā și pentru sclavu, nu exista o serbatōre mai mare și mai frumōsă decātu aceea, candu elu pōte serbā victori'a dreptulu asupra nedreptulu, a libertatii asupra sclaviei.

Romania.

Diua de 8 Aprile, aniversarea dilei nascerei și a proclamarei A. S. R. Domnulu, s'a celebratu, la orele 10 si jumetate deminet'a, în sant'a biserica a Mitropoliei de catra Em. S. Mitropolitulu Primatu, înconjuru de înaltulu cleru unu Te-Deum, la care au asistatu dd. ministri, autoritatile civile și militare, persōnele din suit'a A. S. R. Principelui Mostenitoru alu Svediei și Norvegiei, Es. Sa d. Baronu de Hadeln, maresialu alu Curtiei și siambelanu alu A. S. S. Principelui de Waldeck și Pymont, cas'a civilă și militară Domnēsca și unu numerosu publicu.

M. S. R. Domnulu a primitu la Palatu felicitariile d-loru ministri, ale casei Sale civile și militare, și ale persōneloru din suit'a A. S. S. Principelui Mostenitoru alu Svediei și Norvegiei.

Unu mare numeru de persōne s'a înscrisu la Palatu.

La orele 2 după amēdi s'a facutu o revista militară cu gard'a orasienēsca și tōte trupele din garnisōna. Trupele au fostu însiruite în ordine de bataia, începēdu de la 1-ulu rondu alu sioselei Kiselef. La 2 ore precisu a sositu M. S. R. Domnulu cu A. S. R. Principele Mostenitoru alu Svediei și Norvegiei calare înscoti de unu numerosu statu majoru.

A. S. R. Dōmn'a împedicată de indispositiunea sa n'a potutu asista la acēsta serbare, la care a fostu față A. S. Principes'a Paulina de Waldeck în trasura deschisă a la Doumont cu d-nele și d-siōrele de onōre.

După ce Altetiile Lor Regale au trecutu pe d'întiea frontulu, în urările cele mai caldōse ale trupe, s'au întorsu la rondulu I langa ospelulu monetei, unde au primitu defilarea, care s'a săversitu precum urmēza:

Gard'a orasienēsca.

Școl'a militară.

Batalionulu de venatori.

Regimentulu I de linia.

Unu batalionu din alu VI de dorobanti.

Siēse baterii din regimentulu I de artileria.

O baterie din artileria teritorială din București.

Regimentulu I de rosiori.

Escadronulu de Ilfovu din regimentulu 3 de calarasi.

Marsiulu colōnei s'a închis de escadronulu de gendarmi calari. Unu imensu publicu asistā la acēsta serbare militară favorisată de timpulu celu mai frumōs.

După defilarea trupelor, Altetiile Lor Regale Domnulu și Principele Regale alu Svediei și Norvegiei s'au întorsu la palatu, unde au primitu defilarea legiuniloru din gard'a orasienēsca, cari în timpulu revistei se aflau însiruite pe ambele laturi în dealungulu calei Victoriei.

Sēr'a la orele 8 jumea universitară și unu mare numeru de cetatieni, cu musica în capu, cu facile și stēguri, au venitu în curtea palatulu spre a face o ovatiune Mariiloru Lor Regale.

I. S. R. Domnulu, avēndu alaturi pe A. S. R. principele Mostenitoru alu Svediei și Norvegiei și pe A. S. Principes'a Paulina de Waldeck, a esitu în balconu,

music'a a intonat unu nationalu si aclamatiuni entusiaste au salutat pe Altetiele Loru.

La orele 8 si jumetate M. S. R. Domnulu cu A. S. R. principele Gustavu si A. S. Principe'sa Paulina in trasura, strabatendu calea Victoriei, frumosu iluminata, in urarile caldure ale imensei multimi, au mersu la teatrulu nationalu spre a asista la representatiunea populara pregatita cu ocaziunea acestei dile memorabile de primari'a capitalei.

Altetiele Loru au fostu intemperate la intrare de dd. membri ai comitetului teatralu.

La intrarea Altetieloru Loru in logea cea mare Domnesca, totu publiculu s'a radacatu in picioare, salutandu-le cu celu mai viu entuziasmu.

Orhestr'a a cantatu imnul nationalu, dupa care a urmatu representatiunea feerica, Feta aerului.

Altetiele Loru pe la orele 11 si jumetate s'au intorsu la Palatu, si stradele resunara inca pana tardiu de strigatele de bucuria ale populatiunei, exprimandu partea ce lu'a la acesta aniversare scumpa Romaniloru.

Cu ocazi'a serbarei dilei de 8 Aprilie, M. S. R. Domnitorulu a emis urmatoarele inalte ordine de di, unulu asupra gardei si altulu asupra armatei:

Gardisti.

Candu am trecut Dunarea cu tota armat'a, gardei nationale i-am incredintiatu siguranti'a Statului si a Tronului.

Voi ati respunsu pe deplinu increderii Mele si asteptarilor tiei: disciplin'a, ordinea si devotamentulu ce ati aratat, in aceste timpuri grele, au doveditu odata mai multu, ca atunci candu interesulu tiei o cere, ostire, militii si garda nationala nu facu decatu unu singuru corpu, insufletitu de aceeași dorintia, implinirea datoriei, miscatu de același simtiementu, devotamentulu catra patria.

Constatu acesta cu fericire si multiamescu din anima gardei nationale din tota Romani'a; ve multiamescu voua gardisti ai capitalei, cari representati aici intr'ega institutiune.

Gardisti.

Amu alesu dio'a de 8 Aprilie ca se ve exprinu simtiementele mele, fiindu ca acesta data 'Mi amintese dio'a, candu natiunea in unanimitate a pusu bazele noiei sale organizatiuni politice, si a ridicatu susu stindardulu Romaniei.

Strinsu unti inprejurulu acestui stindardu, 'l-amu potutu aperi cu taria in evenimentele din urma. Sunt dara adancu convinsu, ca si de acum inainte vomu lucra ast-felu, incatu se asiguramu viitoriulu scumpei nostre patrii, si se facemu ca nimeni se nu se mai indoiasca de densulu.

Patriotismulu nostru, iubirea de tierra a tuturor Romaniloru 'Mi sunt cea mai puternica chiederiasa ca ve voiu intalni totu-d'aun'a pe calea onorei si a datoriei.

Datu in Bucuresci la 8 Aprilie 1879.

Carol.

Oficieri, sub-oficieri, caporali si soldati:

Sunteti pucini la numeru in acesta revista, ca-cu mare parte din cameradii vostri de arme, dupa gloriosele oboseli ale resboiului, care a ridicatu poporul romanu la inaltimea vechiei mandrii si in nou'a posesiune romanescă Dobrogea, unde ducu cu multu devotamentu si abnegatiune, sarcin'a ce tier'a le-a impusu. Cu ocaziunea acestei dile am tinutu se ve vedu, si spunendu-ve voue, se cunoasca armat'a intr'ega, ca purtarea denma ce ati avutu in celu din urma resboiu, si greutatile ce ati sciutu se infruntati cu atata taria, au datu si tiei si Mie prob'a cea mai vie de incredere ce trebuie se avemu in viitoriulu armatei romane.

Fiti cu totii tari in acesta credintia. Puneti tota staruint'a ca in timpul pacei, prin instructie si disciplina, se aduceti o noua taria armatei, si se castigati titluri noi la recuosciint'a tiei si la increderea Siefului si Domnitorului vostru.

Datu in Bucuresci in 8 Aprilie 1879.

Carol.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Dela Orasteia ne veni spre publicare adresa ce urmédia aci, in care inse unulu din ddni adressati nu este numitu.

„Pré Onorate Domnule Dr.!

Comitetulu parochiale alu bisericei gr.-or. din Orastia a urmatu cu viu interesu lupt'a portata de D.-Vostre in Universitatea natiunei sasosci pentru esoperarea unei dotatiuni la scol'a nostra din Orastia, care mai de multi ani recursese la Universitate — inse fara de rezultat — pentru unu astfelu de ajutoriu.

De si lupt'a a fostu asia de neegale, totusi rezultatulu a intrecutu departe asteptarile nostre, si acesta avemu de a multiami singuru si numai agerimei, zelului neobositu si resolutiunei aceleia neclatite, ce ati desvoltatu pe aren'a de lupta alaturea cu colegulu D.-Vostre Domnulu Dr. Avramu Tincu.

Patrungi de sentiulu de admiratiune si recuosciintia, venimu a Ve exprima Pré Onorate Domnule Dr. vile si adencile nostre multiamiri, precum si dorint'a nostra ferbinte de a Ve vedea inca multi ani in sfrulu luptatoriloru nostrii.

Primiti asigurarea deosebitei nostre stime cu carea avemu onore a remane.

Orastia, in 21 Aprilie 1879.

Ai Onoratu D.-Vostre

plecati
Presedintele comit. paroch.
Joanu Mihaiu m. p.
Nicolau Barsanu,
preot. notariu.

Sciri diverse.



— Capitulu gr.-cat. romanu de Oradea-mare, impreuna cu consangeni, cu anima doioasa anuntia adormirea in Domnulu a Magnificului si Reverendissimului

d. VASILIU NYISZTOR de Kápolnok,

canonicu alu bisericei catedrale greco-catholica de Oradea-mare, in acestu timplu vicariu gen-capitulariu, abate cu titlulu preacuratei Vergure Maria de Czikadoru, archidiaconu alu partiloru banatiane, asesoriu alu ss. Scaune consistoriale din Oradea-mare, Gherl'a si Blasiu, esaminatoriu prosinodalu, membru alu cottului Bihoru, intrevenita dupa primirea cu pietate a ss. Sacramente ale moribundiloru, in urmarea unui morbu de cateva dile prin apoplezi'a de plumoni, in 20 Iuniu cur. la 8 ore ser'a, in anulu 68 alu vietiei, si 43 alu preotiei.

Dupa s. sacrificiu propitiatoriu alu liturgiei, ce s'au celebratu la 7 ore demaneti'a in 23 lun. cur. pentru repausulu eternu alu sufletulu adormitulu in Domnulu; remasitiile lui pamentesci au fostu duse in conductu solemn in aceeași di la 10 ore 'nainte de mediadi dela locuint'a lui canonicala la biserica catedrala gr.-cat., de unde dupa terminarea oficiului funebralu indatinatu, au fostu asiediate spre repausu in cripta bisericei numite.

Oradea-mare 21 Aprilie 1879.

In eternu memori'a lui!

— (Dio'a de 12/24 Aprilie in Sibiu.) Punctu la 6 ore diminetia music'a militara a regimentulu de infanteria Nr. 31 traversandu stradele principali ale cetatii anuntia locuitoriloru, ca acesta di este di de serbatoire. In onora dilei edificie publice erau decorate cu stindarde in colorile casei domnitoare, ale imperiului si ale natiuniloru conlocuitoire. La 10 ore se celebra unu Te-Deum in biserica rom.-cath., la care asistara generalii cu suitele loru si autoritatile publice si civile. Pe la 11 ore Escel. sa inaltu preasantitulu archiepiscopu si mitropolitu Mironu Romanulu pre langa o asistentia numeroasa au celebratu in capela catedrala unu solemn Te-Deum, la care asemenea au fostu presenti generalii si autoritatile publice si civile, precum si membrii sinodului archidiecepsanu in corpore.

Dupa amiadi la 2 ore in resiedinti'a mitropolitana a fostu unu prandiu diplomaticu, la care au luate parte 60 de persoane. La 5 ore s'au deschisu publiculu noulu parcu alu cetatii, care au fostu infintiatu in decursu de cateva septemani pe asia numitulu „Soldis“. Ser'a a fostu la teatru o representatiune de gala.

— (Unu actu de binefacere.) Cetimu in „Telegr. romanu“ urmatoarele: Din incidentulu serbarei iubilarie de 25 ani dela fericit'a cununia a Maiestatiei Sale preagratosului nostru monarchu Franciscu Iosifu I cu Maiestatea S'a august'a nostra regina Elisabeta, carea se serbedia Joi, 12/24 Aprilie a. c. — Escelenti'a Sa d-nulu archiepiscopu si mitropolitu alu nostru Mironu Romanulu a trimisu pe calea oficiului protopresbiterialu concernentu siesedieci flor. spre inpartire in acea di intre seracii din cele trei comune bisericesci gr.-or. din Sibiu, si alti siesediece flor. a trimisu pe calea oficiului comitatense alu Fagarasiului, spre inpartire totu in acea di si la cei nenorociti prin focu din comun'a Becleanu.

— (Tricolorulu romanescu persecutatu.) Procurorulu regescu unguurescu din Dev'a a facutu aratare la oficiulu comitatului, ca subt conducerea protopresbiterulu greco-orientale din acelu orasiu s'ar fi aflatu la o processiune bisericesca intre praporii bisericei si unu stegu nationalu romanescu. In urm'a acestei aratari vice-comitele a si facutu pasii legali pentru cercetarea acestei calcari a legii unguuresci, care in imperiulu St. Stefanu opresce ori ce altu stegu care nu va fi in colorile: rosu-albu-verde.

— (Atentatele in Russi'a.) In intervalulu dela 8 pana la 11 l. c. s'au intemperate in Kiew cinci atentate si a-sume s'au comisu doue incercari de omoru asupra prefectulu politiei generalulu Certkow, una asupra comandantulu pietei Hübnet si doue asupra a doi functionari superiori ai politiei; inse nici una din aceste incercari n'a reusitu. Dupa cele d'anteiu doue atentate asupra generalulu Certkow, comandantulu pietei din Kiew, Hübnet, aresta o multime de persoane de tote clasele si verstele. In urm'a acestora, elu primi o scrisore anonima, prin care se cerea liberarea celoru arestati, amenintandu'lu in casulu contrariu cu mortea. Hübnet nu se inspaimenta prin acesta, ci din contra ordona a se face inca si mai multe arestari. Atunci elu primi o a dou'a scrisore, in care se dicea numai

atata: „Prin acesta esti condamnatu la morste. — Comitetulu esecutivu.“ Dupa cum diseramu, atentatulu, incercatu curendu dupa acesta, nu reusi. Hübnet s'a rugatu inse se i-se primisca demissiunea.

— (Argintari'a reginei din Angli'a.) Inainte de plecarea reginei Victori'a la Itali'a s'a facutu unu inventariu despre argintari'a sa si s'a constatat cu acesta ocaziune, ca valoarea ei trece preste sum'a de 1.800.000 livre sterline. Un'a din cele mai frumoase bucati este unu paunu din Indi'a, facutu din nestimatele cele mai rare, si scaunelulu lui Tippo, ce are form'a unui capu de tigru cu dentur'a de cristalu si cu limb'a de aur massivu.

— (Merele.) O analiza facuta cu mare ingrijire au datu ca rezultat, ca merele contnu o cantitate de fosforu cu multu mai mare decatu ori care altu fructu, si ca acesta specie de pome pentru omenii cari sunt forte multu ocupati cu lucrari spirituali si ducu o viata sedentara, le sunt forte priinciose. Ele sunt cu atatu mai multu de recomandat, de orece afara de fosforu, care este nutrementulu creeriloru omenesci, ele mai contnu si o considerabila cantitate de ocsigenu, care apara pe omu de galbenare, insomnie si morburi de piele.

Conversatiuni asupra traducerii cartiloru nostre bisericesci.

(Urmare.)

Din cele 50 de capete ale Genesei, traduse de J. Eliadu deteramu in Nrii precedenti ca modellu numai trei; credemu inse ca atata e de ajunsu pentru literatii nostrii, ca se si pota forma una idea despre cum voia repausatulu nostru helenistu se fia tradusa Bibli'a sacra, „Cartea cartiloru“. Literatorii si anume barbatii de specialitate, philologii, exegetii, criticii nu voru sta numai acilea, ci voru cerceta totu ce a tradusu densulu din Biblia; si nu voru trece cu vederea nici aprig'a polemia, aspra critica si anticritica, la care se dete ocaziune prin acea traducere, in semestrulu I din a. 1858, intre ambii barbati, acuma inpati definitivu la acelasu Locu, Chiriarchulu Andreiu br. de Siaguna in „Telegrafulu romanu“ si Joanu Eliadu Radulescu in studiulu seu intitulatu „Biblicele“ (Parisu, 1858 Iuniu 25 st. v. pagine. 81 form. lexic: tipariu desu). Chiriarchulu denega unui mireru orice dreptu de a traduce scripturile sacre, ilu facea si omu ignorantu; acesta era din partea sa isi apara dreptulu ca crestinu orthodoxu, disputa orthodoxi'a adversariulu seu si afla ca „Telegrafulu“ porta unu limbagiu din cele mai nespalate, precum de es. in Franci'a „nu se aude nici in locurile cele mai peatose (pag. 75). Se intielege usioru, ca Eliadu scapatu abia dupa 8 ani de exiliulu celu mai dorerosu, cu socia, cu 7 prunci si 8 mii de galbini datorii, venitu in cas'a si mosior'a sa dela Bucuresci, devastata de cazaci inca dela 1849 si casele prefacute in grajduri de cai, simtise si mai amaru lovitur'a venita lui in acelu modu si inca tocma dela Sibiu, cu care simpathisase din anii juniei. Dara se le lasamu acestea biografiloru; scopulu nostru mai departe cauta se fia a cunoasce, cum se adopera Eliadu a si justificat modulu de a traduce scripturile sacre. Acesta o face densulu in Biblice. Materi'a este din cele mai seriose si in adeveru scientifică; sciindu inse noi, ca acestea lucrari ale lui Eliadu dupa 21 de ani abia se mai afla ici coela in mani forte pucine, si ca generatiunile mai dincoce n'au de unde se le cunoasca, in acestea dile de periculu supremu pentru limb'a nostra amerintiata chiaru si la altariile nostre, pentru placerea literatiloru juni vomu reproduce cate ceva si din acestea comentarie. Cei ce se voru apuca de traduceri din nou, le voru citi pe tote.

Versiunea quellor Septe deci adoptata de Biserica Resaritului si quare este quea mai pugnu contradictoria doctrinelor mosaice, se scie quo s'a tradus in Alexandria subt Ptolemei.

Aquesti Septe deci de babati furu toti hebrei, quaror limb'a hellenică le era straina.

Limb'a iarosi hellenică in aquea epocha incepuse in scaderea sa si nu mai avea precisia si atticismul limbei lui Platon si Demostene.

Aşa hebraismii que intrudussero traducerii si limb'a hellenică decaduta, si scrisa de straini, furu doe cause mari que adussero multe versete a deveni forte obscure si neintellese. — Qoci nimicu nu e mai a nevoie de intelles ca o scriere plina de sollicitiuni si in quare regulele syntaxii nu sunt observate.

Cu tote aquestea, de si fitu ca o neplacuta impregiarare intempinulu aquea, pe de alta parte anse n'avemu de quat a ne fericit de densulu, quoci singur invederedea autenticitatea primitiveloru originale hebraice din aquei timplu.

Appesam asupra aquestei expressii, quoci Biblicele hebraice din timplii nostrii nu sunt de quat quea que au lassat cast'a phariseana, urmatoritor lor Hebrei que nu inbraisarero doctrinele esseneene si christiane, dupo

cum au fost făcut primii Apostoli și martiri eșiți din Iudea.

În Israel, că pretutidenea, eră doé mari partite, unul al quellor que stăruia à se respectă și spirital și littera institutiilor lui Moysé din quare esia tot d'auna prophetii, și altul que sub velul formelor și al litterei nu mai que întuneacă mintea, depărtă pe quāt putea spirital que singur vivifică; și schimbă doctrinele și politică după împregiurări; unul adicó patriot și progressiv, que stăruia întru à se implini dreptatea quea drépta, și altul que se vindea la ori-que putere que venia spre a stórcé și à degradă poporul, fiã interioră cã a Regilor, fiã exterioră, cã quea babyloniana, cã a lui Alexandru și a Ptolemeilor, și infine cã quea romană. Primul partit conservă Biblia exactă după cum s'a lasat dela Moysé și urmatorii lui; quel d'al doilea o prefăcã pe quāt se putea spre a 'și legitimă călcările și abuserile: Primul partitu patriot și progressiv urmó în fine după Christu, și adoptó doctrinele și deveni chrestin; quel d'al doilea îl persecuó, și nu remase de quāt cu littera (prefăcută și aquea) institutiilor lui Moysé; adicó numai cu forinele de dinafaró, fãrò sã le mai remãie nimicu din aqel spirit que produsse eroii primitivi profetii. Macabeii, și ênsui pe Christu. Versiunea quellor Sêpte dèci și după ordinea chronologică, și după doctrinele que coprinde, se vede pretutidendi purã de aluat pharisan.

Aqueast'a se va îndeverã mai pe larg în citirea Bibliei întregé, ori quarui se va occupã à confruntã și à comparã din verset în verset diversele versiuni cu a quellor Sêpte dèci que nu foró nici pharisei, nici îndoctrinații cu dogme babyloniene, ci curați Israeliti, și din bărbați quei mai competenți în aquea epochã în historia și litteratura și doctrinele lui Israel.

Precum daró aquei bărbați qua sã conserve originalitatea aquestei mari opere, nu avuró atât în ainte styl și regulele limbei hellenice în quare traducea, quāt geniul limbei hebraice que îl întypãrîrò în limb'a Alexandriei, și doctrinele adeverate alle pãrinților lor mai nainte de apostasia regalității; asemenea și noi nu ne occupãm atât de styl și de regule gramaticali, quāt de a dà pe quāt se pôte o idee mai exactã și de versiunea quellor Sêpte dèci, și de maniera cum se esprimã scriitori Iudeei dela Moysé pînã la ultimul din propheti.

Ansé fiind quó aqueast'a pôte sã aducã și în limb'a romãna înțelesul multor versete fôrte obscur; de aquea consacraróm la capêtul fiãquãria carti ore-quare note destinate spre à lamurì textul pe ori undé s'ar paré obscur din caus'a solicismilor și a syntaxiei, și quare vor facee tóte în preuna o opera sau un volum în parte, cu totul profan; quóci după parereã nóstra, o carte cã Biblia nu suffere în corpul seu note și commentarii: pentru quó quine catã aflã singur și quine bate sperã i se deschide.

Totu în favórea priceperii textului, vommu cutedã pe allocurea à dà și ore-quare notiții historice despre credințele, moravurile, datinile și legile aquelor timpì primitivi sau patriarchali, que singure sunt proprii à învederã sensul multor versete și capitole que ar' putea paré la unii contradictorii sau scrise cu ore-quare ușorétate.

A arãtã ansé quea que în adevèru a fost Moysé, quare a fost scóla și doctrinele religióse, morali și politice que făcuró mai antéiu educatiã și închiaró viați'a popolului hebreu cã națió, aqueast'a nu este de quadrul aquestor note, și cu atãta mai puçin de al precuvântãrii. Aqueast'a ne ammu reservat'o în tractatul de historia universale în quare ne occupãm de mai mulți anni, și unde pe lângó queilalti popoli ai Asiei antice întrã și popoul hebreu, cu legiutorul seu.

Trimitem dar pe cititorul que va dorì à se lumina mai bine asupra aquesti obiect ca al treilea și al patru lea volum al historiei universale que ne proponem à publicã, de ne vor ajutã împregiurarile, după cum ne a ajutat Dumneșeu întru à o elaborã.

Incepem dar commentariile: (Va urmã).

Bibliografia.

Ni se cere de cãtra unii lectori ai nostrii, anume din Moldov'a, cã opulu biograficu:

Archiepiscopulu și Metropolitulu Andreiu baronu de Siaguna.

De Nicolau Popea, archimandritu și vicariu archiepiscopescu, opu premiã de consistoriulu respective sinodulu archidiecesei orthodoxe romane a Transilvaniei, Sibiiu, tipariulu tipografiei archidieceșane, 1879, se'lu anuntiamu mai pe largu, cã se se dea ocasiune de a'lu cunósce mai de aprópe.

Modulu mai usitatu de a informã pe publicu despre orice productu literariu sau scientificu, este recensiuena, reproducere de pericope din trensulu (dupa legi, numai în coprinu cã de 1 cõla), sau si critic'a. O carte inse de valórea acesteia cere pentru ori-care din acesteã moduri timpu de ajunsu, spre a o citi cu tóta atentiunea ce merita coprinulu ei, cã si publiculu pe care voiesci a'lu informa. Unu opu care se intinde pe 387 pagine, formatu 8-vo din cele mai mari, alu carui scopu este a infaciosiã în cercuri cãtu se pôte mai largi viati'a si faptele unui barbatu din cei mai eminenti în biserica si în statu, totuodata de o influentia decisiva asupra destinului natiunei nóstre, pre cãtu se afla ea în câteva provincii ale monarchiei, — unu opu cã acesta se recomanda elu insusi, fóra cã se aiba trebuintia de asia numite reclame; éra celu ce s'ar incunata se'i faca analis'a, va simiti necessitatea imperiósã a se luã dupa acte si documente, éra de opiniuni unilaterali a se ferì din respoteri.

Din partea nóstra dicemu asta-data doritoriloru de a'si castigã acésta carte numai atãta, cã fóra infor-

matiuile ce dà ea, nu potu cunósce, mai alesu starea cea trista în care se aflã, anume biserica' orthodxa romana pãna în a. 1847, si cu atãtu mai puçinu progressese relative rapedi si totusi sigure, facute de atunci încóce, pãna ce se mutã la cele ceresci mitropolitulu Andreiu. Una din trasurile caracteristice ale acestui opu este si nobilele sentimentu de gratitudine ce respira de pe fiacare pagina, ceea ce face auctorului cea mai mare onóre, anume în acesteã timpuri, candu se pare ca si cum terminulu gratitudine ar fi stersu din vocabulariulu generatiuniloru moderne.

Por.retulu mitropolitulu Andreiu dupa unu modelu genuinu, cum se pare din ultimii ani ai vietiei, pusu în fruntea cartiei, insocitu de Fac-simile, este executatu si nemeritu fôrte bine, în institutul Rommler et Jonas la Drezda.

Cartea cu portretulu costa 2 fl. 50 cr. v. a. sau 7 lei n.

— A esitu de subtu tipariu si se afla de vendiare la W. Krafft în Sibiiu „Ciard'a alba“, naratiune poetica în 5 canturi de Theochar Alexi. Pretiulu 20 cr.

— Din fisica experimentalã, de invet. Em. Andreescu, mai aflandu-se pucine esemplare pentru a se poté pune o noua si corésã editiune sub tiparu — cãtu mai curendu; se poté capeta — atãtu la autorulu în Beregseu, cãtu si la Redactia „Predicatorulu Sat. Rom.“ în Gherla si la librariã dlui W. Krafft în Sibiiu cu pretiulu scadiutu de 15 cr. esemplariulu.*) E. Andreescu.

Atheneulu romanu.

Ciocoii vechi si ciocoii noi.

(Conferenti'a domnului Marianu).

Sambata, la 3 Febr., succesulu d. Marianu a fostu deplinu. Si astadi ocupandume de conferinti'a domniei sale, 'mi place se inregistrediu acestu succesu, si se reamintescu unu suveniru placutu.

În cartea sa „l'Art de la lecture“ Legouvè a disu: „Avec de l'esprit et de l'art de bien lire, vous ferez la meilleure des conférences“. Ascultandu pe d. Marianu, am simitu cãtu e de adevèrata idea lui Legouvè.

Unuia din acei cari au aplaudatu mai multu conferinti'a sa, d. Marianu va permite o usióra critica.

D. Marianu ne-a spusu cã a venitu se ne vorbésca „luandusi anim'a în dinti“. D. Marianu, suindu-se la tribuna i era frica, se cam sfiã . . . de cine? de ciocoi, negresitu. Dar în sfersitu s'a devotatu, ni 'i-a aratatu cu degetulu. Ciocoii au remasu muti . . . D. Marianu se speriasse în vanu, si de la primele frase fric'a sa a disparutu în aplausele unanime ale Atheneului.

Cãtu despre mine, marturisescu cã 'mi place multu mai multu se 'mi 'nchipescu si se ascultu vorbindu pe d. Marianu cu surisulu si cu anim'a pe budie, decãtu cu anim'a în dinti.

Ciocoismulu e unu reu, unulu din viciurile cele mai periculóse; cã-cu dupa cum cu dreptu cuventu ne spuse d. Marianu: „Ciocoii e servilu si lingusitoriu cu cei mari de cari are interesu, mincosu, spionu si tradatoriu, intrigantu si calomniatoriu, egoistu si ingratu, ambitiosu numai din calculu, umilitoru pentru cei mici umilitu cu cei mari, arogantu, viciosu, crudu si cumplitu.“

Ast-felu fiindu, d. Marianu ilu biciuescu cu agerime de spiritu, cu indignatiune si cu multa putere de imaginatiune . . . cu prea multa pôte; cãci în cursulu conferintiiei intalnimu o prea mare bogatia de epitețe, cari de cari mai infiorátore . . . o lista de tóte viciurile, cari tóte se reducu la nemuritórea descriere a lui Heliade:

„Individe cu ochi de vulpe, cu ghiare de cotoiu, „dèca nu potu avea de tigru, cu gesturi da maimutie.“

De unde ne vine acestu reu? D. Marianu ne spune: „A fostu scrisu, se vede, cã si noi se avemu se suferimu după urm'a stramosiloru nostri“. Pecate stamosiesci: d. Marianu se esplica: pecatele fanariotiloru. Grecii dar au coruptu pe Romani. Fara Greci Romanii aru fi conservatu tóta candórea vietiei patriarchale, tóta generositatea vitejiei, tóte calitatile si tóte farmecele nobilele loru origine.

Eca ce crede d. Marianu.

Mai antaiu se ne punemu de acordu asupr'a uniu punctu:

Tóte pecatele fanariotiloru, cari, dómne feresce nu sunt pecate stramosiesci, nu au potutu sdrobi sentimentele generóse în natiunea romana, nu 'i-au potutu corupe, nici virtutile, nici valórea ei. Ap'a trece, pietrile remanu.

Acésta constatata, scimu ca sunt unii cari credu si respandescu acésta idee, ca Romanii nu sunt de locu responsabili de viciurile ce, cu regretu trebuie se marturisinu, esista în tóte treptele societatii.

De suntemu lucsuosi, sunt de vina Francesii.

Daca se intempla cã adese-ori tieranulu se'si cheltuiasca timpulu la cárciuna si paralele pe vinu — sunt de vina Muscalii.

Daca se prindu Romanii cu ghesiefturi, striga cã i-au invetiutu Ovreii.

Daca au fostu si sunt multi ciocoi, — sunt de vina Fanariotii.

La tóte acesteã voiu dice: Sunt de vina romanii.

E bine, mai nainte de ori-ce, se avemu consciinti'a slabiciuniloru nóstre. Se nu mai cautamu circumstație atenuante, cari nu inblandiescu reulu.

*) Prea stimatii dd. redactori dela celelalte jurnale romane din patria, sunt cu respectu rogati, a reproduce aceste pucine sruri. Autorulu.

Avendu tóta mandri'a calitatiloru nóstre, e bine se avemu tóta umilitatea defectelor.

Din punctulu de vedere istoricu e adevèratu, cã Phanariotismulu a fostu pórt'a prin care a intratu ciocoismulu. Din punctulu de vedere filosoficu suntemu noi insine responsabili.

Ciocoismulu nu e numai la noi. Ciocoii sunt pretutidendi si nicaieri. Sunt pretutidendi, cã-cu în totu loculu si în totu timpulu lingusirea si dissimulatiunea s'au incarnatu în typuri, pe cari moravurile si traditiunile fiacarei tieri le-au facutu originale.

Numesce'lu Tartufu sau Ciocoii, fondulu e acelasi, — nu sunt nicaieri, cã-cu, deghisati sub mii de forme, cu greu ii cunosci, si mai adese-ori se ascundu sub forma atatu de atragátore a omului de meritu.

Domnulu Marianu dice bine: Nimicu mai greu decãtu a defini pe ciocoii. Voiu adaugã: nimicu mai greu decãtu a'lu cunósce.

Domnulu Marianu pare ca crede contrariulu: „Fia-„care din noi, fara se fi fostu la scóla ciocoismului, „cunóschemu cãtu de colo pe ciocoii. De intri în vorba „cu densulu, ilu asculti cu placere, — cã-cu e fascinatoriu „ciocoii; — dar' dupa ce te desparti de elu, nu te „poti opri de a esclamá cu ore-care dispretiu: Ce mai „ciocoii si asta!“

„L'ai vediatu din vorba cã'i ciocoii, ilu cunosci dar' lesne.“

Dèca s'ar cunósce asia lesne ciocoiiulu, n'ar fi pe jumetate periculosu cum este. La ce 'i-ar mai servi tóta art'a, la ce i-ar mai fi buna masc'a ce pórtã, candu dintr'o vorba 'lu ai cunósce! Ciocoiiulu e greu de cunoscutu si de cãte-ori, vorbindu cu unu ciocoii, nu mi s'o fi intemplat se dicu: „Ce omu de tréba e asta!“

Dupa ce a descriu pe ciocoi cu ingrozavítore colori, inprumutandu cu multu gustu nemerite citatiuni din Eliade, d. Marianu s'a ocupatu de romantulu lui Filimonu: Ciocoii vechi si noi. Intr'o analiza facuta cu o adevèrata arta, a aratatu pe ciocoi în actiune în typulu lui Dinu Paturica, eroulu romantulu. Dandu o forma viua adevèruriloru ce vrea se demonstre, le-a facutu simtite tuturor, si gratie meritulu descrieriloru lui Filimonu, gratie gustulu cu care citatiunile erau alese, gratie unui adevèratu talentu de citi bine, care nu lasa în umbra nici unulu din meritele citatiuniloru, conferinti'a a fostu cãtu se pôte de placuta.

E în tot-d'auna unu adevèratu farmecu de a potea trai cate-va momente cu viati'a trecutulu. Pentru multi dintr'aceia, singurele romantie cari au farmecu, sunt romantiele istorice. Ne pare ca trecutulu a fostu scutitu de micle miserii cari facu viati'a de adi atãtu de prosaica. Imaginatiunei i place se ratacésca cu ideile de cavalerismu, de iubire, de generósa esaltatie, cari nu mai sunt ale timpuriloru presente.

Printre brum'a ce acopere trecutulu, ne place se audimu cãte unu ecou de iubire alu vremiloru de atunci; ne place se urmamu o aducere aminte, care nu ne vorbésce decãtu de lucsu, de voluptate si de viatia facilã. (Va urmã.)

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 23 Aprilie.

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.55 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.35 „
Imperialu rusescu	„	9.58 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.65 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turéscã	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	— „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

22 Aprilie.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	102.3/4 b.
Inprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.1/2 „
Obligatiune de imprunutu domniale diu 1871 cu 8%	„	100.— „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	94.1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	87.1/2 „
Inprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.— „
Fondulu de pensiuini (per 300 l. a.) cu 10%	„	178.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	30.70 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	86.— „

„Albin'a“ institutu de creditu si de economii în Sibiiu, strad'a Baier Nr. 1 primesce

Depuneri spre fructificare

cu 6% pre langa conditiunea ridicarii normale în statute, si

cu 6 1/2% sub conditiunea de a se anuciã institutulu ridicarea depunerii cu 6 luni înainte.

Depunerile facute pãna astadi cu 7% se voru fructificã dela 1 Iuniu 1879 incolo numai cu 6 1/2%, cu exceptiunea acelora, a caroru ridicare este pãna astadi anuciãta; cã-cu fructificarea acestora se continua cu 7% pãna la diu'a în care espira terminulu de anuciãta. Sibiiu, 18 Aprilie 1879.

(70) 2-2 **Directiunea institutulu.**

UMRATH & COMP. in PRAG'A,

fabricanti de masine agricole (69) 1-20

sa recomanda prin specialitatile lor, rentumite prin esecutarea loru fôrte solida, umbletu usioru, productivitate mare si treeratu curatu a



Masinelornu loru de treeratu de mana si cu verteju

dela 1 pana la 8 poteri de cai séu boui atatu locomobile catu si stabile. Mai în colo fabricamu în marii diferite si de o constructiune probata:

Ciururi pentru bucate, taiatóre de paie, mori pentru sdrobotu etc. etc.

Catalóge ilustrate în limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco.